

WWW.PERISPOMENI.COM

Νεοελληνική Γλώσσα
Α' Γυμνασίου

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ
Ενότητες 1 - 3

ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΗ

Προς γονείς, καθηγητές και μαθητές

Καλώς ορίσατε στην Περισπωμένη! Το τετραδιάκι που κρατάτε αποτελεί επαναληπτικό υλικό για τις πρώτες τρεις ενότητες του μαθήματος της Νεολληνικής Γλώσσας στην Α' Γυμνασίου!

Μιας και τα Χριστούγεννα διαρκούν 15 ημέρες, μπορείτε να αξιοποιήσετε τον χρόνο σας λύνοντας απορίες και καλύπτοντας το χαμένο έδαφος :)!

Σε αυτό το βιβλιαράκι που κρατάτε θα βρείτε τη θεωρία των πρώτων τριών ενοτήτων, ασκήσεις και διαγωνίσματα.

Μία άσκηση την ημέρα είναι αρκετή για να καλύψετε το 1/3 της ύλης των εξετάσεων και να προετοιμαστείτε καλύτερα για το ερχόμενο τετράμηνο.

Σε αυτό το βιβλιαράκι θα βρείτε:

- Θεωρία
- Γραμματική
- Συντακτικό
- Ακήσεις
- Διαγωνίσματα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Παράγοντες Επικοινωνίας
2. Κώδικες Επικοινωνίας
3. Τα μέρη του λόγου
4. Η πρόταση
5. Κειμενικό είδος
6. Κειμενικός τύπος
7. Η παράγραφος
8. Γραμματικές ασκήσεις
9. Συντακτικές ασκήσεις
10. Ασκήσεις για την παράγραφο
11. Έκθεση: σκελετός έκθεσης, θέματα
12. Διαγωνίσματα

1.ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Επικοινωνία Η επικοινωνία για τον άνθρωπο είναι μία ζωτική ανάγκη, είναι το μέσο που χρησιμοποίησε από τα παμπάλαια χρόνια για να αναπτύξει τον πολιτισμό που βιώνουμε σήμερα.

Σκοπός Μέσα από την επικοινωνία ο άνθρωπος μπορεί να μεταδώσει πληροφορίες και σκέψεις. Ακόμη μέσα από την επικοινωνία μπορεί να μοιραστεί γνώσεις και εμπειρίες, να αναλύσει ένα θέμα, να πραγματοποιήσει διάλογο, να συμφωνήσει ή να διαφωνήσει, να υποστηρίξει μία άποψη κ.α.

Παράγοντες επικοινωνίας Για να πραγματοποιηθεί η επικοινωνία χρειαζόμαστε δύο απαραίτητους παράγοντες:

1. Τον πομπό
2. Τον δέκτη

Πομπός Πομπός είναι αυτός που μιλάει (ο ομιλητής) ή γράφει (ο συγγραφέας). Είναι αυτός που στέλνει το μήνυμα

Δέκτης Δέκτης είναι αυτός που ακούει (ο ακροατής) ή διαβάζει (ο αναγνώστης). Είναι αυτός που δέχεται το μήνυμα

Παράγοντες επιτυχίας Για να είναι μία επικοινωνία επιτυχής, υπάρχουν κάποιες προϋποθέσεις επιτυχίας:

1. Ο πομπός και ο δέκτης πρέπει να μιλάνε την ίδια γλώσσα επικοινωνίας
2. Η ηλικία επηρεάζει την επικοινωνία
3. Το μορφωτικό επίπεδο επηρεάζει την επικοινωνία
4. Οι ασχολίες, τα ενδιαφέροντα και οι γνώσεις επηρεάζουν την επικοινωνία
5. Πρέπει να υπάρχει καλή θέληση για διάλογο και από τις δύο πλευρές για να είναι πετυχημένη η επικοινωνία
6. Ο τρόπος με τον οποίο μεταφέρεται το μήνυμα (ο δίαυλος) πρέπει να είναι ξεκάθαρος

1.ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Γλωσσικός Κώδικας

Γλωσσικός κώδικας είναι ένα σύστημα σημείων ή σημάτων ή συμβόλων με αρχές και κανόνες. Η γλώσσα είναι ένα παράδειγμα κώδικα πολύ δημιουργικού. Άλλα παραδείγματα γλωσσικού κώδικα είναι: ο Κώδικας Μορς, η νοηματική γλώσσα, ο κώδικας Μπράιγ, ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας,

Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας

Υποχρεωτική
παραχώρηση
προτεραιότητας

Υποχρεωτική
διακοπή πορείας

Οδός
προτεραιότητας

Απαγορεύεται η
είσοδος σε όλα τα
οχήματα

Απαγορεύεται η
είσοδος στις
μοτοσυκλέτες

Κλειστή οδός για
όλα τα οχήματα και
προς τις δύο
κατευθύνσεις

Νοηματική γλώσσα

A

B

Γ

Δ

E

Z

H

Θ

I

K

Λ

M

N

Ξ

O

Π

P

Σ

Τ

Υ

Φ

Χ

Ψ

Ω

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ BRAILLE

A	⠁	B	⠃	Γ	⠄	Δ	⠅	E	⠆	Z	⠇
H	⠈	Θ	⠉	I	⠊	K	⠋	Λ	⠌	M	⠍
N	⠎	Ξ	⠏	O	⠑	Π	⠒	P	⠓	Σ	⠔
T	⠞	Υ	⠙	Φ	⠚	Χ	⠛	Ψ	⠝	Ω	⠞

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ BRAILLE

AI	⠁⠊	EI	⠑⠊	OI	⠑⠊	AY	⠁⠙	EY	⠑⠙	HY	⠈⠙
YI	⠙⠊	OY	⠑⠙								

1.ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Είδη γλωσσικής επικοινωνίας Το μέσο που χρησιμοποιούμε για να επικοινωνήσουμε, ο φυσικός ή τεχνητός αυτός τρόπος (τηλέφωνο, Η/Υ, κινητό τηλέφωνο, επιστολή, επικοινωνία πρόσωπο με πρόσωπο κτλ.), επηρεάζει τη μορφή και το ύφος του μηνύματος.

Υπάρχουν δύο είδη γλωσσικής επικοινωνίας: η προφορική και η γραπτή.

Πολυτροπικό κείμενο Πολλά κείμενα δεν χρησιμοποιούν μόνο τη γλώσσα για να μεταδώσουν το μήνυμά τους, αλλά και άλλους τρόπους, που μπορεί να είναι σήματα από άλλους κώδικες. Επειδή λοιπόν χρησιμοποιούν πολλούς τρόπους, λέγονται πολυτροπικά κείμενα.

2. Τα μέρη του λόγου

Είναι πολύ σημαντικό για ένα μαθητή του Γυμνασίου να μπορεί να γνωρίζει τα μέρη του λόγου, τις δέκα δηλαδή κατηγορίες στις οποίες κατατάσσουμε όλες τις λέξεις της γλώσσας μας από γραμματική άποψη. Δεν είναι πολύ δύσκολο να μπορούμε να ξεχωρίζουμε τις λέξεις και να τις τοποθετούμε στη σωστή κατηγορία. Ας προσπαθήσουμε λοιπόν να δούμε τι είναι αυτά τα μέρη του λόγου:

Για να αναλύσουμε μια πρόταση γενικά έχουμε 3 βοηθούς:

τη Γραμματική, το Συντακτικό και το Λεξικό.

Για να βρούμε τι μέρος του λόγου είναι η κάθε λέξη χρειαζόμαστε τη Γραμματική.

4. Η Πρόταση

Πρόταση

Πρόταση είναι μια ομάδα λέξεων που είναι τοποθετημένες ή μια δίπλα στην άλλη σύμφωνα με τους γραμματικούς και συντακτικούς κανόνες και έχει κάποιο νόημα.

Παράδειγμα

Ο Γιάννης σηκώθηκε το πρωί,

Ρήμα

Για να υπάρξει μια πρόταση πρέπει να υπάρχει ή να εννοείται η βασικότερη μονάδα του λόγου που είναι το ρήμα. Με βάση τα παραπάνω θα μπορούσαμε να πούμε ότι κάθε ρήμα αποτελεί και ξεχωριστή πρόταση.

Παράδειγμα

Ο Γιάννης σηκώθηκε το πρωί, πλύθηκε, έφαγε πρωινό και έφυγε για το σχολείο

Ο ρόλος των λέξεων στην πρόταση

Κάθε λέξη σε μια πρόταση έχει ένα συγκεκριμένο ρόλο. Μια λέξη μπορεί να δηλώνει για ποιον γίνεται λόγος μέσα στην πρόταση, είναι δηλαδή το **υποκείμενο**. Μια άλλη δηλώνει **κατηγορούμενο**, **επιθετικό προσδιορισμό** ή τι κάνει το υποκείμενο (**ρήμα**), πού βρίσκεται (**προσδιορισμός του τόπου**), **αντικείμενο** και άλλα.

Συντακτικός ρόλος των λέξεων

Όταν αναγνωρίζουμε τον ρόλο των λέξεων ξεχνάμε για λίγο τη γραμματική αναγνώριση (αν είναι δηλαδή ουσιαστικό, επίθετο, αντωνυμία) και ψάχνουμε τον ρόλο που έχουν οι λέξεις, όπως είπαμε πιο πάνω. Οι λέξεις συντακτικά μπορούν να είναι:

Υποκείμενο

Υποκείμενο είναι η λέξη που δείχνει σε μια πρόταση ποιος ενεργεί ή ποιος δέχεται μια ενέργεια ή ποιος βρίσκεται σε μια κατάσταση.
Απαντάει στο πολύ σημαντικό ερώτημα Π Ο Ι Ο Σ

Παράδειγμα

Εγώ γράφω ένα γράμμα.
Εσύ διαβάζεις συνέχεια.
Η Ελένη κάθεται λυπημένη.
Εμείς σήμερα θα πάμε εκδρομή
θα έρθετε κι εσείς στη γιορτή;
Οι θεατές του αγώνα βράχθηκαν από την ξαφνική νεροποντή.

Πτώση

Υποκειμένου

Το υποκείμενο του ρήματος στα νέα ελληνικά, όπως και στα αρχαία, μπαίνει πάντοτε σε πτώση ονομαστική, π.χ.

4. Η Πρόταση

- Ως υποκείμενο • Ο Γιώργος τρέχει. **όνομα**
χρησιμοποιούμε • Θα κερδίσει ο ομορφότερος. **επίθετο**
τις εξής λέξεις **ουσιαστικοποιημένο**
- Ο πεινασμένος καρβέλια ονειρεύεται. **μετοχή**
 - Αυτός τραγουδά κι αυτή χορεύει. **αντωνυμία**
 - Το χθες πέρασε, πάει και τελείωσε. **επίρρημα με άρθρο**
 - Δεν επιτρέπεται να μιλάτε μέσα στην εκκλησία. **πρόταση***
 - Το να κοροϊδεύεις κάποιον δεν είναι και τίποτε σπουδαίο. **πρόταση με άρθρο***
 - Ήταν πολύ ευγενικό το ότι έδωσες τη θέση σου στην κυρία με το μωρό. **πρόταση με άρθρο***

**Τα απρόσωπα ρήματα και οι απρόσωπες εκφράσεις έχουν ως υποκείμενο μια πρόταση με το ότι ή με το να.*

Αντικείμενο

Αντικείμενο είναι ο όρος της πρότασης που δηλώνει το πρόσωπο, το ζώο ή το πράγμα στο οποίο μεταβαίνει (πηγαίνει) ή στο οποίο αναφέρεται η ενέργεια του υποκειμένου.

Παράδειγμα

Πλένω τα χέρια μου.
Πέτα την μπάλα.
Μην τρίζεις τα δόντια σου.
Άρχισα το χτίσιμο.
Δουλεύω την εργασία.

Πτώση Αντικειμένου

Στα ΝΕ το αντικείμενο μπαίνει στη γενική και την αιτιατική.
Ο Γιώργος μοιάζει του πατέρα > αντικείμενο σε γενική
Ο Γιώργος αγαπάει την Ελένη > αντικείμενο σε αιτιατική

4. Η Πρόταση

- Ως αντικείμενα** • Ο γεωργός οργώνει το χωράφι. **ουσιαστικό**
χρησιμοποιούμε • Δες τον ανόητο τι κάνει! **επίθετο**
τις εξής λέξεις • Απελευθέρωσαν τους κρατούμενους **μετοχή**
• Εγώ θέλω μόνο εκείνον και κανέναν άλλο.
αντωνυμία
• Φίλησέ με! **αντωνυμία**
• Ποτέ δεν λέει ευχαριστώ! **ρήμα**
• Άκουσα ένα ωχ! **επιφώνημα**
• Θέλω να φάω. **πρόταση**
• Είπε ότι δε με θέλει πια! **πρόταση**
• Πάρε ό,τι σου αρέσει. **πρόταση**

Κατηγορούμενο Κατηγορούμενο είναι η λέξη που με τη μεσολάβηση του συνδετικού ρήματος δίνει μια ιδιότητα στο υποκείμενο ή στο αντικείμενο μιας πρότασης.

Παράδειγμα

Ο Γιώργος είναι όμορφος.
Ο Γιώργος είναι φίλος μου.

Ως
κατηγορούμενο
χρησιμοποιούμε
τις εξής λέξεις

- Ο Γιώργος είναι όμορφος. **επίθετο**
- Ο Γιώργος είναι φίλος μου. **ουσιαστικό**
 - Ο Γιώργος είναι εκείνος; **αντωνυμία**
 - Ο Γιώργος είναι πρώτος. **αριθμητικό**
 - Ο Γιώργος είναι κουρασμένος. **μετοχή**
 - Η καρέκλα είναι από ξύλο (αντί του επιθέτου ξύλινη) **εμπρόθετο**
 - Ο Γιώργος είναι ό,τι κι αν πεις **πρόταση**

4. Η Πρόταση

Συνδετικά Ρήματα

- Τα δύο ρήματα που χρησιμοποιούνται πρωτίστως ως συνδετικά είναι τα **είμαι** και **γίνομαι**.
- Άλλα ρήματα είναι το: απομένω, βρίσκομαι, γεννιέμαι, ζω, πεθαίνω, στέκομαι, διατελώ, υπηρετώ, φυτρώνω, αποδεικνύομαι, δείχνομαι, θεωρούμαι, λέγομαι, λογαριάζομαι, μοιάζω, νομίζομαι, παρουσιάζομαι, χειροτονούμαι, ονομάζομαι,

Επιθετικός προσδιορισμός

Επιθετικός προσδιορισμός λέγεται το επίθετο που προσδίδει στη λέξη που προσδιορίζει μια συγκεκριμένη και μόνιμη ιδιότητα.

Παράδειγμα

Ο Κωνσταντίνος είναι έξυπνος μαθητής

Η λέξη έξυπνος είναι ο επιθετικός προσδιορισμός

Ως επιθετικό προσδιορισμό χρησιμοποιούμε τις εξής λέξεις

α) **επίθετο**

π.χ. Καθαρός ουρανός αστραπές δε φοβάται.

β) **ουσιαστικό**

π.χ. Συνάντησα στο δρόμο τον Γερμανό μηχανικό.

γ) **εμπρόθετο ουσιαστικό (από, για, με, δίχως, χωρίς)**

π.χ. Ήταν ένας άνθρωπος με ταλέντο.

δ) **αντωνυμία**

π.χ. Βλέπαμε από το παράθυρο κάποιον άνθρωπο να τρέχει.

ε) **μετοχή**

π.χ. Μπήκε στο φωτισμένο δωμάτιο.

στ) **αριθμητικό**

π.χ. Ήρθαν οι τρεις φίλες μου να παίξουμε.

ζ) **επίρρημα με άρθρο**

π.χ. Δες το απέναντι βουνό.

4. Η Πρόταση

Χρονικός
προσδιορισμός

Ως χρονικό
προσδιορισμό
χρησιμοποιούμε
τις εξής λέξεις

Είναι η λέξη που απαντά στο ερώτημα Π Ο Τ Ε

α. Χρονικά επιρρήματα

Χρονικά επιρρήματα είναι οι λέξεις που φανερώνουν χρόνο και απαντούν στην ερώτηση πότε; Τέτοια είναι τα εξής: σήμερα, αύριο, μεθαύριο, χθες ή χτες, προχθές, πέρ(υ)σι, πρόπερσι, φέτος, του χρόνου, τώρα, πρώτα, ύστερα, έπειτα, μετά, κατόπιν, πριν, απόψε, αμέσως, μόλις, ευθύς, συχνά, συνεχώς, διαρκώς ξανά, γρήγορα, αργά, νωρίς, πάντα, πάντοτε, κάποτε, τότε, ποτέ, πότε, όποτε, πότε πότε, όποτε, οποτεδήποτε, κάπου κάπου, άλλοτε, τακτικά, συνήθως, σπάνια, επιτέλους, κιόλας, πια, πάλι.

β. Χρονικές προτάσεις

Όταν μια δευτερεύουσα ή μια εξαρτημένη πρόταση αρχίζει με έναν από τους χρονικούς συνδέσμους: όταν, όποτε, αφού, μόλις, πριν να, καθώς, άμα, ενώ, ώσπου, ώσπου να, σαν, λέγεται χρονική και χωρίζεται με κόμμα από την κύρια ή ανεξάρτητη πρόταση είτε αυτή γράφεται δεύτερη είτε πρώτη: π.χ. Όταν έρθεις, θα ακούσουμε μουσική.

γ. Επιρρηματικοί προσδιορισμοί χρόνου

Για τον προσδιορισμό του χρόνου χρησιμοποιούμε εκτός από τους χρόνους του ρήματος, τα χρονικά επιρρήματα και τους χρονικούς συνδέσμους και τα εξής:

α) Τα ουσιαστικά: πρωί, μεσημέρι, απόγευμα, βράδυ, ημέρα, νύχτα, μεσάνυχτα, εβδομάδα, μήνας, χρόνος, αιώνας, χιλιετία, μέλλον, παρελθόν κτλ.

β) Τα επίθετα: σύντομος, μακροχρόνιος, διετής, πολυετής, ισόβιος, προηγούμενος, επόμενος, ημερήσιος, μηνιαίος, ετήσιος, σημερινός, χθεσινός, παντοτινός κτλ.

4. Η Πρόταση

Τοπικός
προσδιορισμός

Είναι η λέξη που απαντά στο ερώτημα Π Ο Υ

Ως τοπικό
προσδιορισμό
χρησιμοποιούμε
τις εξής λέξεις

α) Τοπικά επιρρήματα (άκλιτες λέξεις που δηλώνουν τόπο),

όπως τα: πάνω, κάτω, εδώ, εκεί, αλλού, κάπου, παντού, μέσα, δεξιά, αριστερά, μπροστά, από, πίσω, πλάι, δίπλα, ψηλά, χαμηλά, κοντά, απέναντι, γύρω, τριγύρω, ολόγυρα, ανάμεσα, βόρεια, νότια, ανατολικά, δυτικά, κ.ά.

β) Φράσεις με προθέσεις που δηλώνουν τόπο και οι οποίες συνήθως σχηματίζονται με τις προθέσεις:

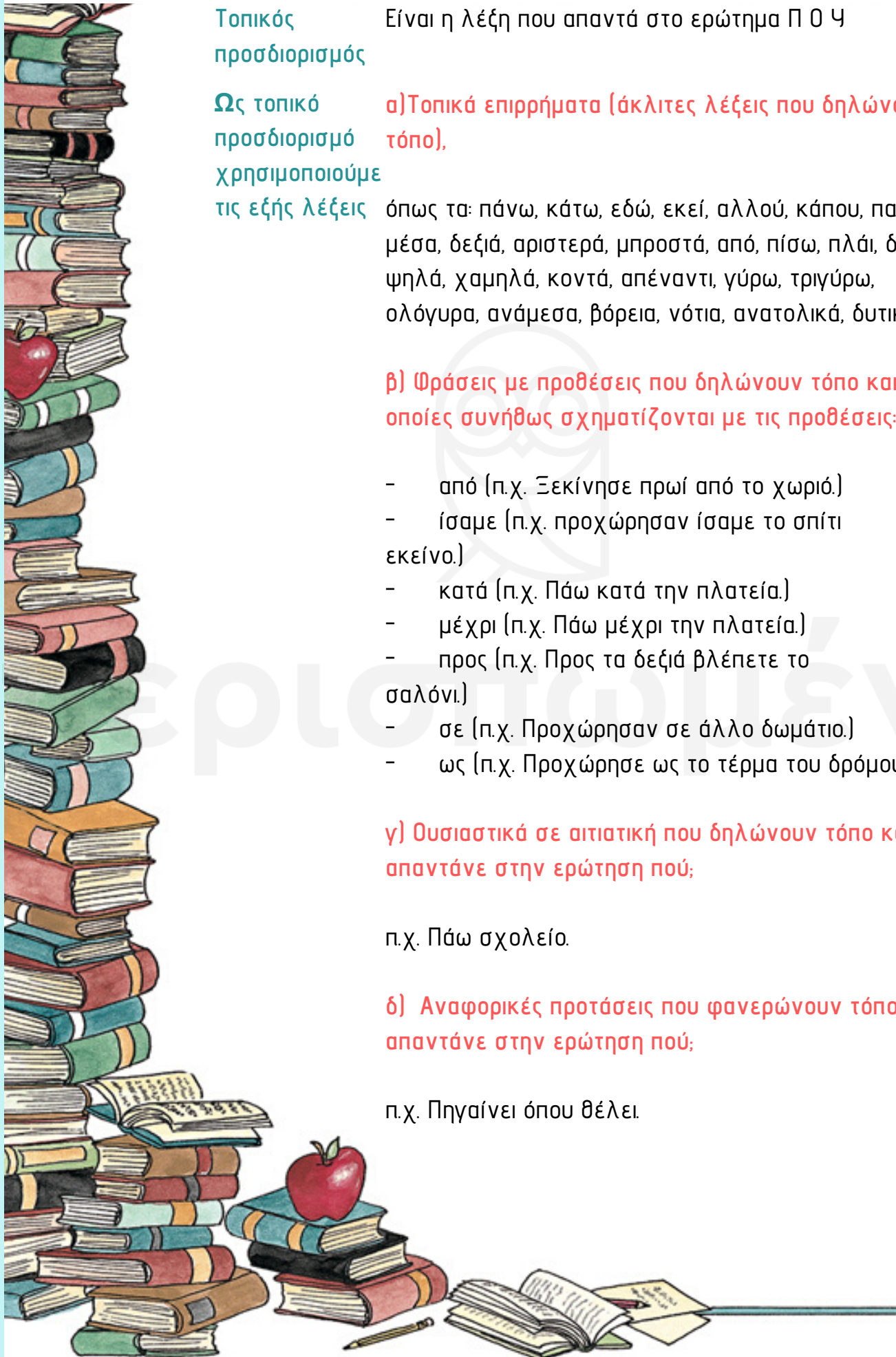
- από (π.χ. Ξεκίνησε πρωί από το χωριό.)
- ίσαμε (π.χ. προχώρησαν ίσαμε το σπίτι εκείνο.)
- κατά (π.χ. Πάω κατά την πλατεία.)
- μέχρι (π.χ. Πάω μέχρι την πλατεία.)
- προς (π.χ. Προς τα δεξιά βλέπετε το σαλόνι.)
- σε (π.χ. Προχώρησαν σε άλλο δωμάτιο.)
- ως (π.χ. Προχώρησε ως το τέρμα του δρόμου.)

γ) Ουσιαστικά σε αιτιατική που δηλώνουν τόπο και απαντάνε στην ερώτηση πού;

π.χ. Πάω σχολείο.

δ) Αναφορικές προτάσεις που φανερώνουν τόπο και απαντάνε στην ερώτηση πού;

π.χ. Πηγαίνει όπου θέλει.

4. Η Πρόταση

Οι προτάσεις ως προς τα συστατικά/δομή

Βάσει των συστατικών τους οι προτάσεις χωρίζονται σε απλές, σύνθετες, επαυξημένες και ελλειπτικές

Απλή πρόταση

Απλή λέγεται η πρόταση που αποτελείται από τους κύριους όρους, δηλ. περιλαμβάνει τις απολύτως απαραίτητες πληροφορίες για να δηλωθεί ένα νόημα, για να μεταδοθεί ένα μήνυμα.

Κύριοι όροι της πρότασης θεωρούνται το

ρήμα, το υποκείμενο και το αντικείμενο ή το κατηγορούμενο.

Οι μορφές που μπορεί να έχει μια απλή πρόταση είναι οι εξής:

Ο Γιάννης διαβάζει.

α) υπ. + ρήμα

Ο Γιάννης χαϊδεύει τη γάτα

β) υπ. + ρήμα + αντικείμενο

Ο Γιάννης είναι μαθητής.

γ) υπ. + ρήμα + κατηγορούμενο

Οι δομές της απλής πρότασης

Υποκείμενο	ρήμα	
Υποκείμενο	ρήμα	Αντικείμενο
Υποκείμενο	ρήμα	Αντικείμενο άμεσο και έμμεσο
Υποκείμενο	ρήμα	Κατηγορούμενο

Σύνθετη πρόταση

Σύνθετη λέγεται η πρόταση που περιλαμβάνει κάποιο όρο δύο φορές ή περισσότερες (εκτός, βέβαια, από το ρήμα), π.χ.

Ο Κώστας και η Μαρία μαγειρεύουν

α) 2 υποκείμενα + ρήμα

Η Ελένη κρατάει τσάντα και υπολογιστή

β) υπ. + ρήμα + 2 αντικείμενα

4. Η Πρόταση

Ο Κώστας είναι ψηλός και όμορφος
γ) υπ. + ρήμα + 2 κατηγορούμενα

Ο Κώστας και η Ελένη τρώνε σαλάτα και κοτόπουλο
δ) 2 υποκείμενα + ρήμα + 2 αντικείμενα

Η Παυλίνα και η Μαρία είναι ξανθές και κοντές
ε) 2 υποκείμενα + ρήμα + 2 κατηγορούμενα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Στις τελευταίες γραμματικές δεν εξετάζεται αυτή η κατηγορία.

Ελλειπτική πρόταση

Ελλειπτική λέγεται η πρόταση, όταν κάποιος από τους βασικούς όρους λείπει, γιατί εννοείται εύκολα. Στον καθημερινό μας λόγο χρησιμοποιούμε κυρίως ελλειπτικές προτάσεις.

Τι κάνεις;

Λείπει το υποκείμενο εσύ

Είμαι καλά. (Καλά)

Λείπει το υποκείμενο εγώ (Λείπει και το υποκείμενο εγώ και το ρήμα είμαι)

Εσύ;

Λείπει το ρήμα τι κάνεις

Επαυξημένη πρόταση

Επαυξημένη λέγεται η πρόταση, όταν εκτός από τους βασικούς όρους περιλαμβάνει και προσδιορισμούς.

Ο όμορφος γάτος κοιμάται ήσυχα στο μπαλκόνι.

Ο πεινασμένος Μάριος έφαγε μια μεγάλη και νόστιμη πίτα

4. Η Πρόταση

Οι προτάσεις ως προς τη σημασία τους

Ανάλογα με το τι δηλώνει μια πρόταση μπορούμε να την κατατάξουμε σε μια από τις εξής τέσσερις κατηγορίες:

α) αποφαντική, β) επιθυμίας, γ) επιφωνηματική, δ) ερωτηματική

Αποφαντική πρόταση

Αποφαντική λέγεται η πρόταση που μας δίνει διάφορες πληροφορίες ή κρίσεις ή με άλλα λόγια είναι αυτές στις οποίες ο ομιλητής αναφέρεται σε καταστάσεις ή γεγονότα τα οποία πιστεύει πως είναι αληθινά.

Ως σημείο στίξης χρησιμοποιείται η τελεία.

Ο καιρός είναι καλός.

Αύριο θα βρέξει.

Η τάξη πήγε εκδρομή σήμερα.

Πρόταση επιθυμίας-προσταγής

Πρόταση επιθυμίας-προσταγής λέγεται η πρόταση με την οποία εκφράζουμε κάποια επιθυμία ή προσταγή. Ως σημείο στίξης χρησιμοποιείται η τελεία ή το θαυμαστικό, π.χ.

Θα ήθελα να κάνω ένα ταξίδι. (επιθυμία)

Φύγε γρήγορα! (προσταγή)

Μην κάνεις φασαρία. (προσταγή)

4. Η Πρόταση

Επιφωνηματική πρόταση

Επιφωνηματική λέγεται η πρόταση με την οποία εκφράζουμε το θαυμασμό ή τη δυσφορία μας για κάτι.

Ως σημείο στίξης χρησιμοποιείται το θαυμαστικό (!)

Τι ωραίος καιρός!

Το φαγητό ήταν απαίσιο!

Ερωτηματική πρόταση

Ερωτηματική λέγεται η πρόταση με την οποία ρωτάμε κάτι.

Ως σημείο στίξης χρησιμοποιείται το ερωτηματικό (;),

Πώς σε λένε;

Με αγανά;

γ) Οι προτάσεις ως προς την ποιότητα (άρνηση ή την κατάφαση)

Με βάση το κριτήριο της άρνησης ή κατάφασης οι προτάσεις χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, τις: α) αρνητικές, β) καταφατικές.

Αρνητικές προτάσεις

Αρνητικές λέγονται οι προτάσεις που περιέχουν άρνηση, δηλαδή τις λέξεις όχι, δεν, μην

Δεν θέλω τίποτα.

Να μη μου φέρεις τίποτα.

Καταφατικές προτάσεις

Καταφατικές λέγονται οι προτάσεις που δεν περιέχουν άρνηση.

Τα θέλω όλα

Φέρε μου ένα παγωτό.

Κειμενικό είδος

Στην καθημερινότητά μας ερχόμαστε σε επαφή με διάφορα είδη κειμένων, άλλοτε προφορικά και άλλοτε γραπτά. Για παράδειγμα καθημερινά διαβάζουμε αγγελίες, άρθρα, επιστολές, ομιλίες, μηνύματα, ανακοινώσεις διαφημίσεις και άλλα πολλά.

Η πιο βασική διάκριση είναι αν ένα κείμενο είναι γραπτό η προφορικό, γιατί τότε μπορεί να αλλάξει και το ύφος του κειμένου.

Τα προφορικά κείμενα

Ο προφορικός λόγος είναι πιο άμεσος, αυθόρμητος στην καθημερινή μας επικοινωνία. Διαφέρει, όμως, από τον γραπτό λόγο σε ορισμένα σημεία: Στον προφορικό λόγο είμαστε, συνήθως, στον ίδιο χώρο με τον συνομιλητή μας και συζητάμε την ίδια χρονική στιγμή. Ο προφορικός λόγος πλάθεται την ίδια στιγμή, γι' αυτό έχει διακοπές, επαναλήψεις, διορθώσεις κτλ.

Στον προφορικό λόγο χρησιμοποιούμε πέρα από τις λέξεις και άλλα συμπληρωματικά στοιχεία (π.χ. χειρονομίες, επιτονισμό κτλ.), τα οποία δεν είναι εύκολο να αποδοθούν γραπτά. Αντίθετα, στον γραπτό λόγο δεν έχουμε μπροστά μας τον αναγνώστη και διαθέτουμε χρόνο για σχεδιασμό και διόρθωση.

Τα γραπτά κείμενα

Ο γραπτός λόγος είναι προσχεδιασμένος καθώς ο/η συγγραφέας έχει άνεση χρόνου για έλεγχο, διορθώσεις, ξαναγράψιμο. Γι' αυτό συνήθως εμφανίζει ολοκληρωμένες συντακτικά προτάσεις, περισσότερη υποτακτική σύνδεση και παθητική φωνή, πιο εξειδικευμένο λεξιλόγιο κλπ.

Κειμενικό τύπος

Πέρα όμως από το κειμενικό είδος, τα διάφορα κείμενα έχουν και κειμενικό τύπο!

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Με τον όρο περιγραφή εννοούμε την αναπαράσταση μέσω του λόγου χώρων, προσώπων, αντικειμένων, φαινομένων κ.λπ.

Περιγραφικά κείμενα συναντάμε σε διάφορους τομείς:

- στη λογοτεχνία, στην επιστήμη, στα σχολικά εγχειρίδια, στις εφημερίδες, σε πρακτικούς οδηγούς, σε διαφημίσεις, σε ενημερωτικά φυλλάδια, σε μικρές αγγελίες κτλ.

► Υπάρχουν διάφορα είδη περιγραφής, όπως:

- τοπίου, προσώπου, αντικειμένου, κτιρίου, φυσικού φαινομένου, έργου τέχνης, συναισθηματικών καταστάσεων κτλ.

► Η περιγραφή διακρίνεται επίσης σε αντικειμενική και υποκειμενική.

α. Η αντικειμενική περιγραφή

χρησιμοποιείται σε κείμενα πληροφοριακά

(π.χ. εγκυκλοπαίδειες, τεχνικά εγχειρίδια, ρεπορτάζ, δελτία καιρού κ.ά.).

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της είναι:

- αυτός που περιγράφει αποφεύγει να αναμειχθεί προσωπικά ή να δηλώσει τη στάση του απέναντι σ' αυτό που περιγράφεται· γι' αυτό απ' αυτό το είδος της περιγραφής απουσιάζουν τα σχόλια, η διατύπωση κάποιας γνώμης ή η έκφραση συναισθημάτων.
- η κυριαρχία του γ' προσώπου και η παθητική σύνταξη.

β. Η υποκειμενική περιγραφή

χρησιμοποιείται κυρίως στη λογοτεχνία. Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της είναι:

- η παρουσία του α' προσώπου, η χρήση ποιητικής γλώσσας,

το έντονο προσωπικό-βιωματικό στοιχείο, η έκφραση συναισθημάτων ή η διατύπωση προσωπικών κρίσεων και σχολίων.

Κειμενικό τύπος

Η περιγραφή τοπίου

- Ακολουθεί πορεία από το γενικό στο ειδικό, από γενικές εικόνες σε λεπτομερειακές.

Οργανώνεται:

α. με βάση ένα σταθερό σημείο περιγραφής, όταν ο συγγραφέας μένει ακίνητος και από κεί περιγράφει το χώρο.

β. με βάση την κίνηση προς ένα τέρμα (το σημείο περιγραφής δεν είναι σταθερό):

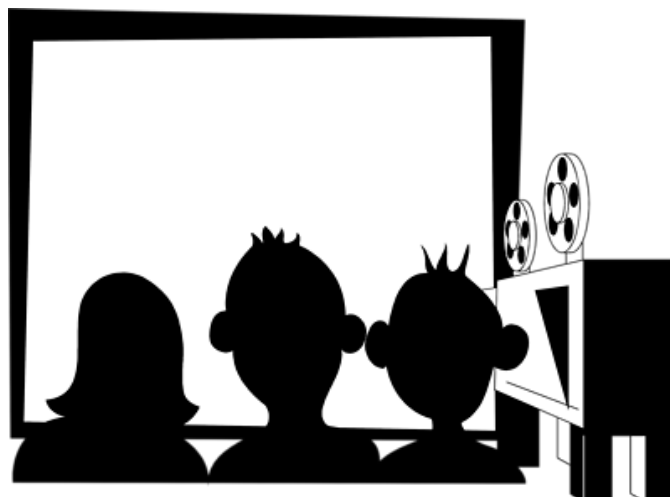
- από μακριά πάμε κοντά
- από βόρεια πάμε νότια κτλ.
- από πάνω πάνω κάτω και το αντίστροφο.

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

► Η γλώσσα της περιγραφής χαρακτηρίζεται από:

- σαφήνεια, ακρίβεια
- χρήση επιθέτων (για σταθερές ιδιότητες) που προσδίδουν ζωντάνια και παραστατικότητα,
- κυριαρχία του ενεστώτα και εξακολουθητικών ρημάτων που δηλώνουν τη διάρκεια, τη μονιμότητα του αντικειμένου που περιγράφεται συχνή χρήση βοηθητικών ρημάτων (είμαι, έχω)
- χρήση επιρρημάτων για προσωρινές ιδιότητες των περιγραφόμενων στοιχείων.

Σε άλλα είδη περιγραφής (προσώπου, ζώου, αντικειμένου κ.λπ.), η οργάνωση της περιγραφής ακολουθεί μια πορεία από τα απλά στα σύνθετα ή από τα δευτερεύοντα στα κύρια-σημαντικά στοιχεία κτλ.

Η Παράγραφος

Τι είναι παράγραφος και ποια τα δομικά της μέρη (δομή παραγράφου)

Η παράγραφος είναι μια μικρογραφία του κειμένου, το οποίο απλά είναι ένα σύνολο παραγράφων.

Όπως το κείμενο έχει πρόλογο, κύριο μέρος και επίλογο, έτσι και η παράγραφος έχει αντίστοιχα τη θεματική πρόταση της, τις λεπτομέρειες/σχόλια και την κατακλείδα της.

Τα τρία αυτά μέρη μιας παραγράφου συνηθίζουμε να τα αποκαλούμε δομικά στοιχεία ή συστατικά μέρη μιας παραγράφου.

Η θεματική πρόταση της παραγράφου περιέχει την κεντρική ιδέα της, το νοηματικό κέντρο, γύρω από το οποίο θα αναπτυχθούν τα υπόλοιπα στοιχεία της παραγράφου. Τα τελευταία πρέπει να βρίσκονται σε άμεση συνάφεια με τη θεματική περίοδο.

Παράδειγμα:

Θ. Π. Με την έξαρση της βίας δοκιμάζεται και η οικονομική ζωή μιας κοινωνίας.

Λ. Πράγματι, σε συνθήκες έξαρσης αντικοινωνικών φαινομένων δεν είναι δυνατό να επιδοθεί κανείς απερίσπαστα στην υλοποίηση του δημιουργικού του έργου. Μέσα σε κλίμα βιαιοτήτων και αντιδικιών δεν αναστέλλεται μόνο η παραγωγή και η διακίνηση οικονομικών αγαθών, αλλά απειλείται σε μεγάλο βαθμό και η δομή του οικονομικού συστήματος, αφού η οικονομική δραστηριότητα αποθαρρύνεται ανησυχητικά.

Κ.Είναι λοιπόν προφανές, ότι στο κλίμα αυτό της ανασφάλειας και της αβεβαιότητας καθίσταται δυσχερής η οικονομική ανάπτυξη και η υλική πρόοδος γενικότερα.

Γραμματικές Ασκήσεις

Γράψε στον πληθυντικό τις παρακάτω φράσεις:

Σκυλί που γαβγίζει δε δαγκώνει.

.....

Όποιος δε θέλει να ζυμώσει πέντε μέρες κοσκινίζει.

.....

Όποιος δεν παинеύει το σπίτι του πέφτει και τον πλακώνει.

.....

Στις παρακάτω προτάσεις να συμπληρώσεις τα κενά με τις ανάλογες πτώσεις των λέξεων που είναι στις παρενθέσεις:

α) Του(Γιώργος) τα (βιβλίο) είναι τοποθετημένα στα (ράφι) της (βιβλιοθήκη).

β) Τα (τετράδιο) των (μαθητής) είναι ολοκάθαρα.

γ) Τα (σύννεφο) είχαν γεμίσει τον (ουρανός). Σε λίγο οι(σταγόνα) θα έπεφταν χοντρές – χοντρές. Οι (άνθρωπος) βιαστικοί έτρεχαν για τα(σπίτι) τους πριν τους προλάβει η μπόρα. Το κοπάδι των(πρόβατο) ακολουθούσε το(βοσκός) που βάδιζε νωχελικά ανάμεσα στα (λιβάδι).

Να γράψεις τη γενική ενικού και πληθυντικού των ουσιαστικών:

Γενική ενικού

Γενική πληθυντικού

ο στρατιώτης

.....

.....

ο πελάτης

.....

.....

ο θεατής

.....

.....

ο διαιτητής

.....

.....

Γραμματικές Ασκήσεις

Να βρεις σε ποια φωνή ανήκουν τα ρήματα του κειμένου.

Από τις αρχές της 3ης χιλιετίας π.Χ. ο πληθυσμός στην Κρήτη βαθμιαία αυξάνεται _____, η γεωργία και η κτηνοτροφία γίνονται _____ πιο συστηματικές και οι κάτοικοι οργανώνονται _____ σε μικρούς οικισμούς. Οι Μινωίτες έχουν _____ επαφή με άλλες περιοχές του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου, με τις οποίες εμπορεύονται _____ διάφορα προϊόντα. Εξάγουν _____ λάδι, κρασί, ξυλεία, λίθινα αγγεία, ίσως υφάσματα και δέρματα. Εισάγουν _____ μέταλλα ή άλλες πρώτες ύλες για την κατασκευή όπλων, εργαλείων και καλλιτεχνημάτων. Έτσι, μερικοί οικισμοί αποκτούν _____ σιγά σιγά μεγαλύτερη έκταση και πλούτο από τους άλλους. Αυτή η εξέλιξη οδηγεί _____ γύρω στο 2000 π.Χ., στη μεγαλύτερη αλλαγή στην ιστορία του μινωικού πολιτισμού με την εμφάνιση των πρώτων ανακτόρων. Γύρω τους αναπτύσσονται _____ μεγάλοι οικισμοί που μπορούν να χαρακτηριστούν πόλεις.

Πηγή: Βιβλίο Ιστορίας Α' Γυμνασίου.

Να βρεις σε ποιο χρόνο βρίσκονται τα παρακάτω ρήματα

έχω ακουστεί

ντρέπομαι

θα χτενιστώ

βαφόμενοι

θα έχω δανειστεί

είχα τηλεφωνηθεί

θα ντύνομαι

πλύθηκα

έχω ακουστεί

ντρέπομαι

Γραμματικές Ασκήσεις

1. Να γράψετε τις ενεργητικές και παθητικές μετοχές των ρημάτων.

αυξάνω

γερνώ

βλέπω

ανάβω

κάνω

λέ(γ)ω

πλένω

ανατρέφω

τρώ(γ)ω

υφαίνω

2. Συμπληρώστε με ο ή ω.

αυξάν....ντας, επαιν....ντας, ιδ....μένος, γιν....μένος, καμ....μένος,

διδασκ....μένος, ειπ....μένος, πι....μένος, καταγγέλλ....ντας, περν....ντας,

υποσχ....μένος, στεφαν....μένος παίρν....ντας, φορτ....μένος

περισπωμένη

Συντακτικές ασκήσεις

Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τα υποκείμενα, τα αντικείμενα, τα κατηγορούμενα

Τα βιβλία προσφέρουν γνώσεις, εξάπτουν τη φαντασία μας και καλλιεργούν την ευαισθησία μας.

Η νύχτα ήταν σκοτεινή και το κρύο δυνατό.

Πριν από μερικά χρόνια έζησα μια απίθανη, φανταστική περιπέτεια.

Ο διευθυντής του γραφείου αποδείχθηκε ευγενικός και φιλικός με όλους.

Οι διακοπές τελείωσαν και όλοι επιστρέψαμε στο σπίτι μας .

Πάντα θεωρούσα το Γιώργο ψεύτη και υποκριτή.

Το ομαδικό λαϊκό παιχνίδι έχει τις ρίζες του στην ιστορία του τόπου μας.

Του μίλησα, αλλά δε με άκουσε.

Μου γνώρισε το φίλο του, το Γιώργο.

Το θέαμα του κόλπου με τα γαλήνια νερά ήταν αληθινά ονειρώδες.

Ο καθηγητής όρισε τον Πέτρο επιμελητή της τάξης.

Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια προσελκύουν τα παιδιά, καθώς συνδυάζουν ήχο και εικόνα.

Σήμερα ο καθηγητής θα εξετάσει τα παιδιά ιστορία.

Με αποκάλεσε χωρίς λόγο ανόητη.

Συντακτικές ασκήσεις

Να βρείτε το είδος των παρακάτω προτάσεων ανάλογα με την ποιότητά τους (καταφατική, αρνητική).

Δε συμφωνώ με τη γνώμη σου.

Πόσο ωραία περάσαμε στην εκδρομή!

Μη φωνάζετε.

Ο Παύλος είναι καλό παιδί.

Να μην τους γνώριζα ποτέ!

Δεν ήρθε ακόμα ο Γιάννης;

Ανοίξτε τα βιβλία σας.

Έχετε καμία ερώτηση;

2. Να βρείτε το είδος των παρακάτω προτάσεων ως προς τη δομή τους (αποφαντικές, προστακτικές, ερωτηματικές, επιφωνηματικές).

Τα παιδιά παίζουν.

Η Ελένη είναι έξυπνη και σοβαρή.

Όχι, δε θα σας κάνω το χατίρι!

Πότε θα σε ξαναδούμε;

Φεύγετε;

Κλείσε την πόρτα.

Ο ξένος έφυγε.

Πόσο ωραία περνάμε!

Ξύπνησες κιόλας;

Αύριο θα δώσουμε εξετάσεις στη Βιολογία.

Περιμένετε μια στιγμή.

Συντακτικές ασκήσεις

3. Να βρείτε το είδος των παρακάτω προτάσεων ως προς τη δομή τους (απλή, ελλειπτική, επαυξημένη).

Ο ήλιος λάμπει.

Ο Σωκράτης ήταν σοφός.

Ο πατέρας, η μητέρα και τα παιδιά τραγουδούσαν.

Έλα μέσα.

Δεν πεινώ.

Ο Πυλάδης ήταν ο καλύτερος φίλος του Ορέστη.

Διάβασες καλά τα μαθήματά σου;

Η Εύα έγινε δασκάλα.

Ο αδελφός μου άνοιξε την πόρτα και το παράθυρο.

Στα παρακάτω παραδείγματα να συμπληρώσετε από μία δευτερεύουσα πρόταση.

α) Θα σου τηλεφωνήσω, όταν

β) Κανένα πλοίο δεν απέπλευσε σήμερα, επειδή

γ) Η εργασία μάς προσφέρει τα χρήματα, για να

δ) Ξέρω ότι

Ασκήσεις για την παράγραφο

Να συμπληρώσετε την παρακάτω παράγραφο

1) Την πρώτη μέρα στο σχολείο είχα ανάμεικτα αισθήματα.

Είμαι σίγουρη/ος όμως ότι θα συνηθίσω τη νέα μου σχολική πραγματικότητα μια μέρα!

2)

..... Για
αυτό κι εγώ αποσάφισα πως δεν θα κοροϊδέψω ποτέ ξανά κανένα παιδί!

Ασκήσεις για την παράγραφο

Να συμπληρώσετε την παρακάτω παράγραφο

3) Το νέο μου σχολείο είναι πολύ όμορφο! Το κτήριο έχει πολύ περίεργο σχήμα, τέτοιο σχήμα δεν έχετε ξαναδεί!

..... Για αυτό κι
εγώ σας λέω, αξίζει να επισκεφθείτε αυτό το τόσο όμορφο σχολείο! .

4) Τις πρώτες μέρες στο σχολείο δεν ήξερα κανένα παιδί! Άγνωστος μεταξύ αγνώστων. Όταν κάποια στιγμή με πλησίασε η Μαρία (να περιγράψετε εξωτερικά και εσωτερικά τη Μαρία)

..... Από τότε έχουμε
γίνει αχώριστες!

Σκελετός για Έκθεση

ΘΕΜΑ: Σε μια επιστολή προς ένα φίλο σας που πηγαίνει στην Έκτη δημοτικού, μοιράζετε τις εντυπώσεις και τις σκέψεις σας από τις πρώτες ημέρες στο Γυμνάσιο.

Επειδή γράφετε επιστολή μην ξεχάσετε να γράψετε τοποθεσία και ημερομηνία στο πάνω μέρος του τετραδίου σας δεξιά.

Ακολουθώς ξεκινήστε με τον χαιρετισμό: Αγαπητέ (όνομα) σε χαιρετώ!

Μην ξεχνάτε σε μία φιλική επιστολή απευθύνεστε σε κάποιο φιλικό πρόσωπο! Του μιλάτε με οικείο και φιλικό ύφος, χωρίς επισημότητες!

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Στον πρόλογο ρωτάς τον φίλο/η σου πώς είναι, πώς πέρασε το καλοκαίρι, του/της υπενθυμίζεις πόσο ωραία περάσατε στις κοινές σας διακοπές και πόσο γρήγορα πέρασε ο καιρός. Στη συνέχεια τον βάζεις στο θέμα "Πώς νιώθεις τώρα που είσαι ΣΤ' Δημοτικού και είσαι ο/η μεγαλύτερος/η του σχολείου; θυμάσαι τότε που λέγαμε πως εγώ θα πάω Α' Γυμνασίου και κάναμε σενάρια για το πώς θα είναι αυτή η χρονιά! Ε, λοιπόν έχω να σου πω πολλά πράγματα για το Γυμνάσιο σε αυτό το γράμμα".

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1Η: Στην πρώτη παράγραφο μπορείτε να περιγράψετε στο φιλικό σας πρόσωπο την πρώτη μέρα στο νέο σχολείο και τα συναισθήματά σας. Μπορείτε να ξεκινήσετε με τη θεματική πρόταση "Περνώντας το κατώφλι του Γυμνασίου ένιωθα πολύ περίεργα και είχα ανάμεικτα συναισθήματα!" Στις λεπτομέρειες της πρώτης παραγράφου θα πρέπει να αναφέρετε τα ανάμεικτα συναισθήματά σας: χαρά, λύπη, άγχος, αγωνία, ενθουσιασμός, περηφάνια και οτιδήποτε άλλο νιώσατε. ΜΗΝ ΞΕΧΝΑΣ κάθε συναίσθημα που θα αναφέρεις ΠΡΕΠΕΙ να το δικαιολογήσεις με παραδείγματα και επιχειρήματα για να καταλάβει ο αναγνώστης ΓΙΑΤΙ ένιωσες έτσι.

Σκελετός για Έκθεση

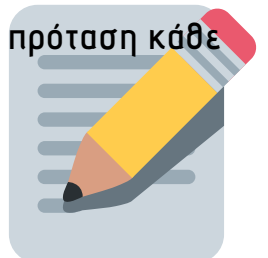
ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2: Στη δεύτερη παράγραφο μπορείς να μιλήσεις για τη νέα πραγματικότητα! Καινούρια μαθήματα, πολλά βιβλία, πολλοί καθηγητές. Η θ.π. μπορεί να είναι η εξής: "Από την πρώτη μέρα κατάλαβα πως η νέα πραγματικότητα δεν μοιάζει καθόλου με του Δημοτικού". Στη συνέχεια πρέπει να δικαιολογήσεις αυτή την πρόταση αναφέροντας τα πολλά βιβλία που λάβατε, τα νέα μαθήματα που δεν γνωρίζεις και τους πολλούς καθηγητές που μπαينوβγαίνουν στην τάξη διδάσκοντας ο καθένας το δικό του μάθημα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3: Στην τρίτη και τελευταία παράγραφο μπορείς να αναφερθείς στους νέους σου συμμαθητές. Θ.Π. "Άσε που δεν γνώριζα και κανένα παιδί στο νέο σχολείο και ένιωθα σαν μύγα μες στο γάλα!". Από αυτήν την πρόταση μπορείς να αναφέρεις πώς ένιωθες που δεν γνώριζες κανέναν, πώς σου φάνηκαν οι νέοι σου συμμαθητές και τελικά με ποιον/ποια κατέληξες να κάνεις παρέα επειδή καθήσατε στο ίδιο θρανίο και γνωριστήκατε. Σε αυτήν την παράγραφο μπορείς να αναφέρεις κι άλλα συναισθήματα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ Κλείνεις αυτή την επιστολή με ένα συμπέρασμα. Για παράδειγμα μπορείς να πεις "Ελπίζω με όλα αυτά να μην σε κούρασα και να μην σε τρώμαξα. Του χρόνου που θα έρθεις κι εσύ στο Γυμνάσιο θα είμαι κι εγώ εδώ να σε βοηθήσω! Ως τότε, σίγουρα θα τα έχω συνηθίσει όλα". Στη συνέχεια του δίνεις ευχές για εκείνον/η και την οικογένειά του/ης και τον/την προτρέπει να σου γράψει γρήγορα.

Κλείνεις την επιστολή ΠΑΝΤΑ με αποφώνηση: Με αγάπη.....

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΣ Μην ξεχνάς ΠΟΤΕ ΠΟΤΕ ΠΟΤΕ τις συνδετικές λέξεις, τη θεματική πρόταση κάθε παραγράφου ΚΑΙ μην ξεχνάς να δικαιολογείς ΟΛΑ ΟΣΑ γράφεις!

Σκελετός για Έκθεση

ΘΕΜΑ: Να περιγράψεις σε ένα άρθρο ένα δάσκαλο/δασκάλα που ήταν πολύ σημαντικός/ή για σένα στο Δημοτικό.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Στον πρόλογο μπορείς να ξεκινήσεις με κάτι γενικό για το πόσο σημαντικοί είναι οι δάσκαλοι στη ζωή των παιδιών και πόσο σημαντικό είναι να κάνουν τη δουλειά τους σωστά! "Στους γονείς οφείλομεν το ζην, στους δε διδασκάλους το ευ ζην", είχε πει ο Μέγα Αλέξανδρος και αυτό είναι μία μεγάλη πραγματικότητα. Οι δάσκαλοι είναι πολύ σημαντικοί στη ζωή των παιδιών αφού με αυτούς παίρνουν πολύ χρόνο από τη ζωή τους! Ένα τέτοιο δάσκαλο / μια τέτοια δασκάλα είχα κι εγώ στο Δημοτικό. Τον κύριο ____ την κυρία ____

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ **ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1Η:** Στην πρώτη παράγραφο μπορείς να περιγράψεις αυτό το ξεχωριστό άτομο εξωτερικά, από τη γενική εικόνα στην ειδική. Μπορείς να μιλήσεις για το ύψος, το βάρος, το πρόσωπο, τα μάτια, τα μαλλιά, το ντύσιμο και κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2Η: Στη δεύτερη παράγραφο μπορείς να αναφερθείς στον χαρακτήρα και τη συμπεριφορά. Πώς δίδασκε, πώς μίλαγε στους μαθητές, ήταν ήρεμος άνθρωπος; Περιέγραψε πώς συμπεριφερόταν στο μάθημα, στην τάξη στο διάλειμμα και τι ήταν αυτό που έκανε αυτό το άτομο ξεχωριστό.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3Η: Ένα περιστατικό που θυμάμαι έντονα. Μπορείς να περιγράψεις ένα περιστατικό που θυμάσαι έντονα και σου έκανε εντύπωση και ήταν τόσο σημαντικό που σε έκανε να συμπεριφέρεσαι διαφορετικά.

ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ Κλείνεις αυτό το κείμενο ευχόμενος/ευχόμενη να ήταν όλοι οι δάσκαλοι και οι καθηγητές σαν αυτό το τόσο ξεχωριστό άτομο στη ζωή σου και τονίζοντας πως σίγουρα δεν θα τον/την ξεχάσεις ποτέ!

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΣ Μην ξεχνάς ΠΟΤΕ ΠΟΤΕ ΠΟΤΕ τις συνδετικές λέξεις, τη θεματική πρόταση κάθε παραγράφου ΚΑΙ μην ξεχνάς να δικαιολογείς ΟΛΑ ΟΣΑ γράφεις!

Σκελετός για Έκθεση

ΘΕΜΑ: Να περιγράψεις σε ένα άρθρο ένα συμμαθητή

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Στον πρόλογο μπορείς να ξεκινήσεις με κάτι γενικό όπως για παράδειγμα πώς νιώθεις που άλλαξες συμμαθητές και φίλους τώρα που πας Γυμνάσιο και πώς ξεχώρισες το συγκεκριμένο άτομο. Π.χ.: "Τις πρώτες μέρες στο Γυμνάσιο δεν ένιωθα και πολύ καλά, αφού οι περισσότεροί μου φίλοι άλλαξαν σχολείο. Ήμουν μουτρωμένος και κακόκεφος μέχρι που έκατσε στο θρανίο μαζί μου ο _____. Στην αρχή δεν του μίλησα, όμως στο διάλειμμα συνειδητοποίησα πόσα κοινά έχουμε! Από τότε έχουμε γίνει αχώριστοι"

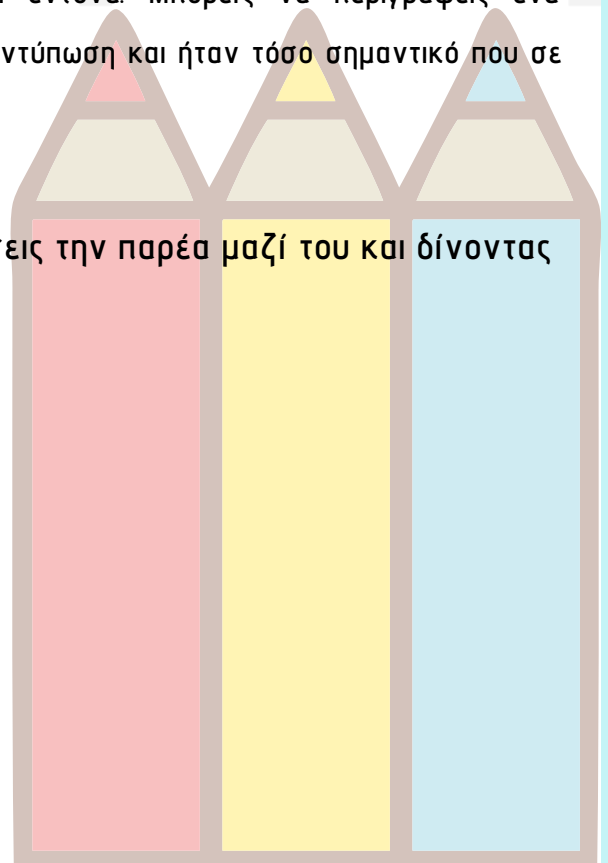
ΚΥΡΙΟ ΘΕΜΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1Η: Στην πρώτη παράγραφο μπορείς να περιγράψεις αυτό το ξεχωριστό άτομο εξωτερικά, από τη γενική εικόνα στην ειδική. Μπορείς να μιλήσεις για το ύψος, το βάρος, το πρόσωπο, τα μάτια, τα μαλλιά, το ντύσιμο και κάποιο ιδιαίτερο χαρακτηριστικό.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2Η: Στη δεύτερη παράγραφο μπορείς να αναφερθείς στον χαρακτήρα και τη συμπεριφορά. Πώς μιλάει, πώς συμπεριφέρεται, τι πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα έχει, δώσε κάποιο παράδειγμα, πες τι σου κάνει εντύπωση στην συμπεριφορά του. Είναι ευγενικός, απότομος, έχει τρόπους, έχει χιούμορ και άλλα πολλά

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3Η: Ένα περιστατικό που θυμάμαι έντονα. Μπορείς να περιγράψεις ένα περιστατικό που θυμάσαι έντονα και σου έκανε εντύπωση και ήταν τόσο σημαντικό που σε έκανε να συμπεριφέρεσαι διαφορετικά.

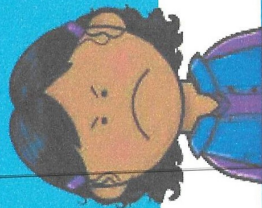
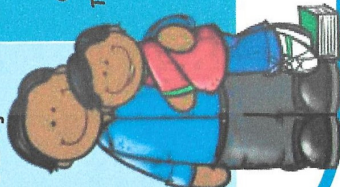
ΕΠΙΛΟΓΟΣ Κλείνεις την έκθεση ευχόμενος να συνεχίσεις την παρέα μαζί του και δίνοντας μια γενικότερη σκέψη για το άτομο αυτό.

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΣ Μην ξεχνάς ΠΟΤΕ ΠΟΤΕ ΠΟΤΕ τις
συνδετικές λέξεις, τη θεματική πρόταση
κάθε παραγράφου ΚΑΙ μην ξεχνάς να
δικαιολογείς ΟΛΑ ΟΣΑ γράφεις!

Λεξιλόγιο για περιγραφή προσώπου

Γενικά χαρακτηριστικά	Μαλλιά	Μάτια	Μύτη	Πρόσωπο	Ντύσιμο	Χαρακτήρας
ψηλός κοντός μέτριος γεμάτος παχουλός ευτραφής εύσωμος κανονικός αδύνατος λεπτοκαμωμένος μικροκαμωμένος μεγαλόσωμος γυμνασμένος αγύμναστος μελαμψός μαυριδερός με άσπρο δέρμα ροδαλός	ξανθά κόκκινα καστανά μαύρα γκρίζα πικνά αραιά, με χωρίστρα ίσια σγουρά λαμπερά καλοχτενισμένα αχτένιστα κυματιστά λυτά με κοτσίδα με αλογοουρά με φράντζες με μπούκλες άλουστα απεριποίητα περιποιημένα φαλακρός	μικρά μεγάλα στρογγυλά αμυγδαλωτά σχιστά πεταχτά βαθουλωτά, πράσινα μαύρα μελιά γαλανά καστανά κουρασμένα φωτεινά εκφραστικά δακρυσιμένα λυπημένα κοκκινισμένα χαρούμενα υγρά με πυκνά/αραιά φρύδια	μεγάλη μικρή γαμψή ίσια κυρτή λεπτή μακριά καλοσχηματισμένη χοντρή πλακουτωτή με φακίδες	μακρόστενο ωοειδές στρογγυλό, τετραγωνισμένο ωχρο ροδαλό υγιές χλωμό όμορφο γερασμένο καθαρό με γυαλιά με μουστάκι/μούσι (ίσιο, στενό, μικρό, φουντωτό, ψαλιδισμένο, χτενισμένο, μαδημένο), ξυρισμένος αξύριστος με φαβορίτες	μοντέρνο συντηρητικό απλό με έντονα/σκούρα /φωτεινά χρώματα εκλεπτυσμένο με γούστο καθημερινό αθλητικό σπορ επίσημο ατημέλητο στολή συνηθισμένο ασυνήθιστο χειμερινό καλοκαιρινό ελαφρύ εκκεντρικό εξεζητημένο σοφιστικέ	νευρικός απότομος ευέξαπτος επιθετικός, ήπιος ιδιότροπος ύπουλος, βολικός γκρινιάρης, ήρεμος φιλικός, ηθικός πρόσχαρος, απλός ευγενικός, τίμιος ευχάριστος δυσάρεστος καλοπροαίρετος κακοπροαίρετος κακόβουλος συγκатаβατικός συμπονετικός μυστηριώδης ειλικρινής, αφελής ενδιαφέρων φιλόδοξος εγωιστής, πονηρός φιλότιμος, εκδικητικός ευκολόπιστος

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 1

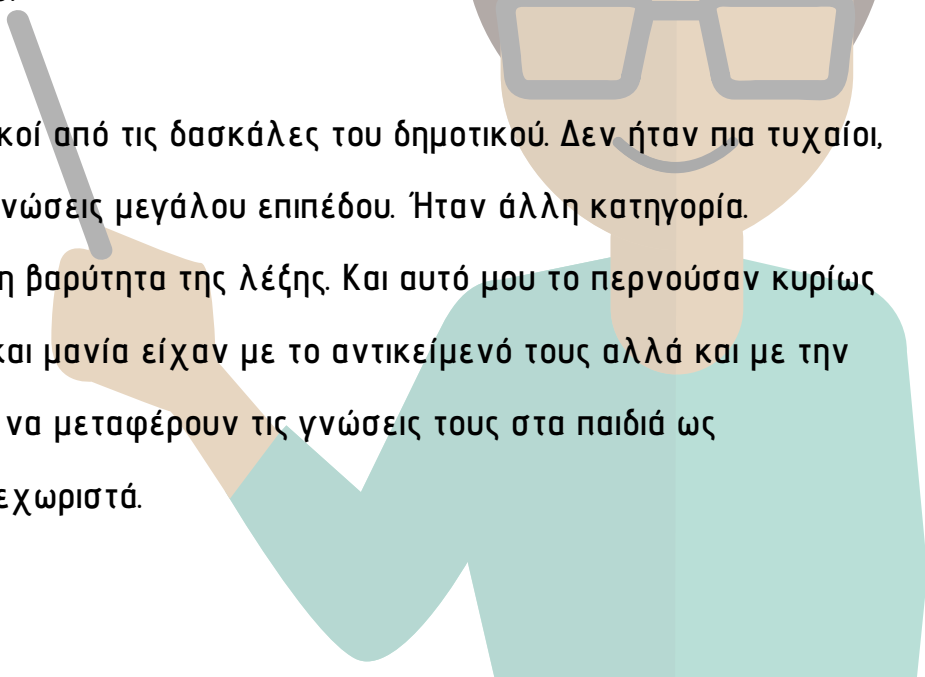
Οι πρώτες μέρες σε ένα νέο σχολείο

Κείμενο

Α. Όταν πρωτοήρθα στο γυμνάσιο ένιωθα πάρα πολύ ωραία. Ήξερα ότι θα είχα την ευκαιρία να κάνω μια καινούρια αρχή. Αυτή τη φορά όμως θα μπορούσα να κάνω παρέα και με μεγαλύτερα, πιο ώριμα παιδιά. Ακόμα και εγώ ο ίδιος ένιωθα πιο ώριμος. Ήμουν σίγουρος ότι μαζί με εμένα θα είχαν αλλάξει και οι συμμαθητές μου! Όμως...να μην υπερβάλουμε κιόλας!

Β. Με περίμενε μια τεράστια γκάμα εμπειριών που δε θα μπορούσα με τίποτα να φανταστώ. Τις πρώτες μέρες σχολείου ήθελα απλά να γνωρίσω τους δασκάλους, να θυμηθώ τους συμμαθητές μου και να μάθω τους κανόνες του γυμνασίου. Οι συμμαθητές μου δεν ήταν όπως είχα προβλέψει. Μερικοί είχαν αλλάξει, προς το καλύτερο ή το χειρότερο, ενώ δεν το περίμενα, και το αντίθετο. Οι κανόνες ήταν αμέτρητοι και αυστηροί. «Κάνε τις ασκήσεις σου!», «θα γράφεις τις εκφωνήσεις των ασκήσεων στο τετράδιό σου», «θα γράφεις με στυλό!», «Δεν θα σηκώνεται κανένας κατά τη διάρκεια του μαθήματος!». Θα μπορούσα να αναπνεύσω για τα επόμενα τρία χρόνια; ιδιαίτερα για τη Δευτέρα Γυμνασίου. Φαντάζομαι το ίδιο πιστεύουν και οι συμμαθητές μου!

Γ. Οι καθηγητές ήταν πιο επιβλητικοί από τις δασκάλες του δημοτικού. Δεν ήταν πια τυχαίοι, αλλά άνθρωποι με σπουδές και γνώσεις μεγάλου επιπέδου. Ήταν άλλη κατηγορία. Πραγματικοί καθηγητές, με όλη τη βαρύτητα της λέξης. Και αυτό μου το περνούσαν κυρίως κάνοντάς με να δω πόση τρέλα και μανία είχαν με το αντικείμενό τους αλλά και με την επιθυμία τους να το διδάξουν και να μεταφέρουν τις γνώσεις τους στα παιδιά ως σύνολο αλλά και στον καθένα ξεχωριστά.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 1

Δ. Τα μαθήματα στην αρχή τα λάτρευα και όντως ήταν πολύ ωραία. Αλλά μετά πέρασε κάποιος καιρός και παρότι ήταν υποφερτά, χρειαζόμουν οπωσδήποτε ένα μεγάλο διάλειμμα. Και με το μεγάλο εννοώ περισσότερο από δύο μέρες! Ο τελευταίος μήνας πριν τα Χριστούγεννα ήταν τραγικός. Όπως καταλαβαίνετε, τα Χριστούγεννα ήταν ευλογία. Δεν φανταζόμουν όμως καθόλου πως το διάστημα μετά θα ήταν πέντε φορές χειρότερο. Πέρασαν τρεις μήνες που δεν είχαμε ούτε τριήμερο! Και μετά ήρθαν οι εξετάσεις! Είχα όμως πρόγραμμα διαβάσματος και έτσι κατάφερα χωρίς πολύ κόπο να γράψω καλά και να βγάλω έναν άριστο βαθμό.

Ε. Μέσα στη χρονιά αντιμετώπισα πάρα πολλές δυσκολίες, κυρίως ψυχικές, που αν και με αποδυνάμωσαν, τώρα πιστεύω πως ήταν για καλό και στην τελική μάλλον με έχουν κάνει δυνατότερο. Για την ώρα δεν ανυπομονώ

Από την ιστοσελίδα www.parentbook.gr (διασκευή)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γράψεις έναν πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο
2. Να σημειώσεις τα δομικά στοιχεία κάθε παραγράφου
3. Να καταγράψεις σε έναν πίνακα όλα τα ρήματα, ουσιαστικά και επίθετα που εντοπίζεις
4. Πώς νιώθει ο μαθητής τις πρώτες μέρες στο σχολείο; Να καταγράψεις τα συναισθήματά του και να τα δικαιολογήσεις με προτάσεις από το κείμενο.
5. Να γράψεις με δικά σου λόγια σε μία παράγραφο γιατί ο μαθητής θεωρούσε τα Χριστούγεννα "ευλογία"

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 2

Το κλίμα της Γης

Το κλίμα της Γης αλλάζει τα τελευταία χρόνια και οι αλλαγές αυτές φαίνεται ότι θα είναι μεγάλες στα επόμενα 50 έως 100 έτη. Τα αίτια των κλιματολογικών αλλαγών είναι πολλά, με σπουδαιότερο την αύξηση της μέσης θερμοκρασίας από 3 έως 5 βαθμούς Κελσίου για τα επόμενα εκατό χρόνια. Η αύξηση αυτή θα λιώσει ένα ποσοστό από πάγους στους δύο πόλους της Γης και η στάθμη του νερού στις θάλασσες θ' ανεβεί και επομένως θα πνίξει πόλεις, παραλίες, δάση και ό,τι άλλο υπάρχει στις ακτές.

Σε μερικές περιπτώσεις η ζημιά που θα προκληθεί θα είναι τεράστια, όπως π.χ. πολλά μικρά νησιώτικα κράτη στον Ειρηνικό Ωκεανό περίπου θα σβήσουν από το χάρτη, πάνω από τις μισές βιομηχανικές εγκαταστάσεις σε χώρες όπως Ιαπωνία, Βιετνάμ, Ινδονησία, Ταϊλάνδη, και σε άλλες χώρες της Ασίας, θα κινδυνεύσουν, διότι είναι εγκατεστημένες σε επίπεδες παραθαλάσσιες περιοχές.

Μια άλλη επίπτωση των κλιματολογικών συνθηκών αφορά στη μείωση των βροχοπτώσεων. Η Αφρική θα πληγεί περισσότερο από κάθε άλλη ήπειρο. Ακολουθεί η Ευρώπη και συγκεκριμένα η Νότια Ευρώπη, όπου η μείωση θα είναι γύρω στα 20% το χειμώνα και 30% το καλοκαίρι.

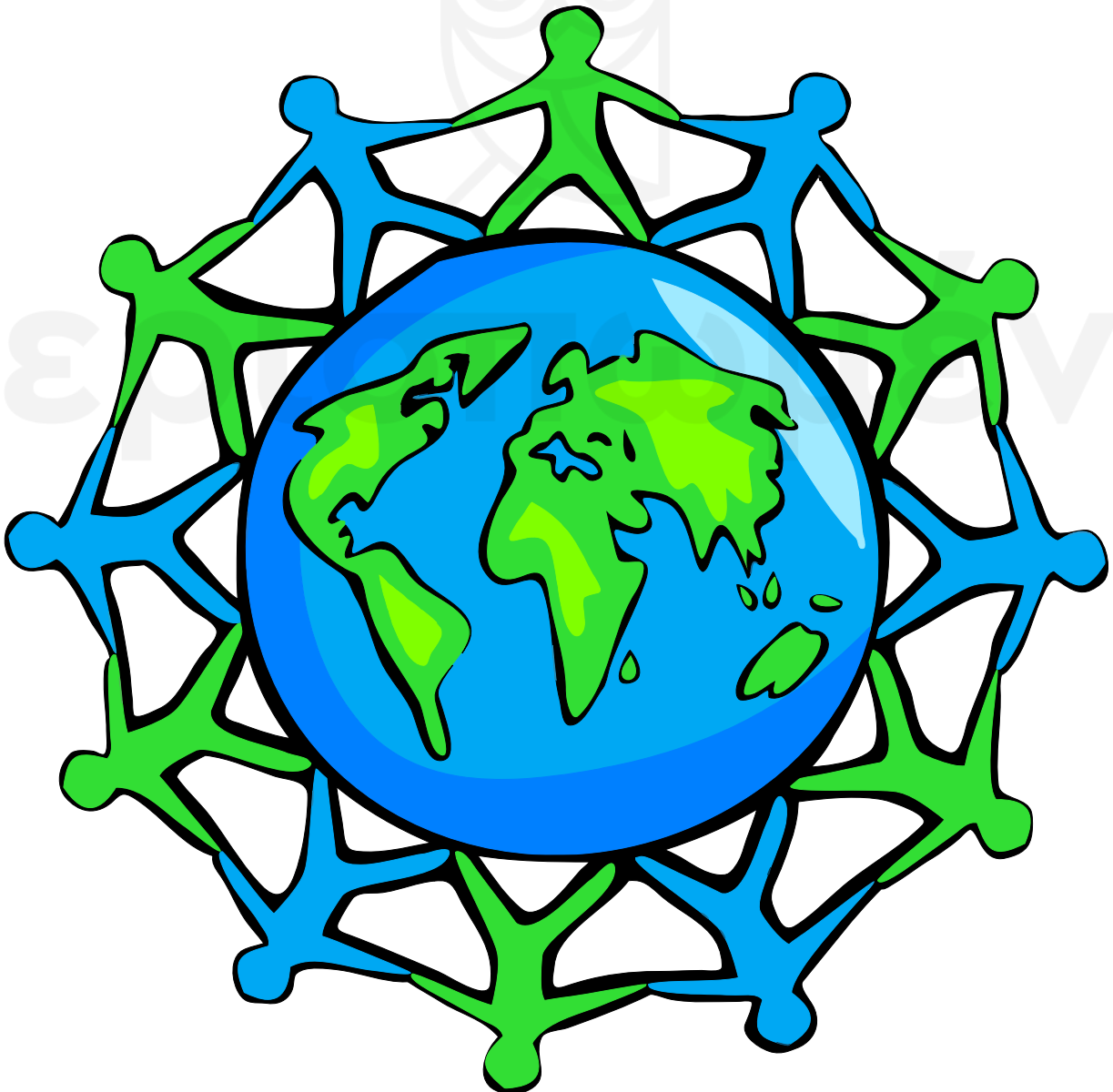
Τέλος, αναμένεται ότι παρόμοια φαινόμενα θα πλήξουν την Αυστραλία, το Τέξας των Η.Π.Α., και άλλες περιοχές του κόσμου. Οι πιο πάνω κλιματολογικές αλλαγές θα έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία μας. Θα έχουμε έξαρση της ελονοσίας και επέκταση σε περιοχές που μέχρι τώρα δεν επλήττοντο από αυτήν, όπως στις Μεσογειακές χώρες, στο Τέξας των Η.Π.Α. και αλλού. Επίσης θα έχουμε επιδείνωση των κρουσμάτων κίτρινου πυρετού, αλλά και άλλων ασθενειών.

Αφιέρωμα της GREENPAGE για την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (Διασκευή)

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ 2

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για κάθε παράγραφο.
2. Να καταγράψετε τα δομικά στοιχεία της κάθε παραγράφου.
3. Να δώσετε έναν άλλο τίτλο στο κείμενο.
4. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 50 λέξεις.
5. Πώς νιώθετε για όλες αυτές τις αρνητικές συνέπειες που θα προκαλέσει η κλιματική αλλαγή;
6. Τι μπορούμε να κάνουμε για να προστατεύσουμε τον πλανήτη μας;

ΠΕΡΙΣΤΡΩΜΕΝΗ